

บทที่ 2

หลักการตรวจคำฟ้องในคดีอาญา

การดำเนินคดีอาญาในประเทศไทยนั้น ถือหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐเป็นหลัก แต่ในขณะเดียวกันก็ให้อำนาจแก่เอกชนที่ เป็นผู้เสียหายในคดีอาญามีอำนาจดำเนินคดีอาญาได้ด้วยตนเองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28 ได้บัญญัติให้บุคคลผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาลได้ คือ พนักงานอัยการและผู้เสียหาย โดยให้สิทธิแก่ผู้เสียหายในการฟ้องคดีอาญาได้เช่นเดียวกับพนักงานอัยการ ซึ่งอำนาจในการฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหายดังกล่าว เป็นอำนาจที่มีอยู่อย่างกว้างขวางและเป็นอิสระแยกต่างหากจากการฟ้องคดีของพนักงานอัยการ ไม่ว่าจะมีความผิดต่อส่วนตัวหรือความผิดอาญาแผ่นดิน การฟ้องคดีอาญานั้นถือเป็นการฟ้องกล่าวหาบุคคลต่อศาลว่ากระทำความผิดอาญาฐานใดฐานหนึ่งหรือหลายฐานหรือกระทำการอันจะก่อเหตุร้ายหรือไม่ปลอดภัยแก่ประชาชนและผู้ฟ้องมีเจตนาให้ศาลลงโทษหรือใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ถูกฟ้องกล่าวหา

2.1 คำฟ้องและลักษณะของคำฟ้อง

ในยุคบุพกาล มนุษย์จัดการลงโทษหรือพยายามที่จะลงโทษบุคคลที่ก่อความเสียหายให้กับเขาด้วยตนเอง จะเป็นในรูปการแก้แค้นเป็นการส่วนตัวหรือถึงขั้นทำสงครามระหว่างกลุ่มชนที่เกี่ยวข้อง ย่อมขึ้นอยู่กับกำลังอำนาจของบุคคลฝ่ายที่ถูกกระทำหรือบุคคลที่เป็นฝ่ายก่อเหตุ ต่อเมื่ออำนาจมหาชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น รัฐจึงเข้าเป็นผู้รับหน้าที่ชำระความให้แทนเอกชน จากการศึกษาประวัติศาสตร์ทำให้ได้ข้อสรุปว่า วิวัฒนาการของการฟ้องคดีอาญาในแต่ละสังคมดำเนินไปในแนวเดียวกัน กล่าวคือ สังคมมนุษย์แรกเริ่มมีการฟ้องคดีอาญาตามหลักการดำเนินคดีระบบกล่าวหา (Procédure accusatoire) และเมื่อสังคมมนุษย์มีการพัฒนาระยะถัดมาจึงมีการฟ้องคดีอาญาตามหลักการดำเนินคดีไต่สวน (Procédure accusatoire inquisitoire)¹

ในยุคที่สังคมพัฒนาขึ้น แนวความคิดที่เกี่ยวกับผลกระทบของการกระทำความผิดอาญาได้เปลี่ยนไปจากยุคที่ผ่านมามีการกระทำความผิดบางกรณี ในยุคนี้ไม่เพียงแต่ก่อความเสียหายให้กับบุคคลที่ได้รับผลร้ายจากการกระทำโดยตรงเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของ

¹ เถ่มเดิม. หน้า 240-241.

สังคมด้วย แนวความคิดเช่นนี้ปรากฏขึ้นอย่างชัดเจนในระบบกฎหมายโรมันซึ่งได้จำแนกลักษณะการกระทำความผิดระหว่างการกระทำความผิดส่วนตัว (Délit privé) กับการกระทำความผิดอาญาแผ่นดิน (Délit public) และจากการจำแนกลักษณะการกระทำความผิดเช่นนี้เอง ที่ทำให้มีการฟ้องคดีตามหลักการดำเนินคดีอาญาโดยประชาชน กล่าวคือ ในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดต่อส่วนตัว อำนาจฟ้องยังคงเป็นของบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดนั้น แต่สำหรับกรณีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งกฎหมายโรมันถือว่ามิผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและก่อความเสียหายต่อประโยชน์มหาชน การฟ้องร้องเพื่อให้มีการลงโทษผู้กระทำความผิดดังกล่าวเป็นของราษฎรทุกคน ไม่ว่าบุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำความผิดนั้นหรือไม่ก็ตาม เขามีอำนาจฟ้องในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมและมีส่วนได้เสียในคดี²

“ฟ้อง” เป็น “วัตถุในคดี” (Prozessgegenstand) ทำนองเดียวกับ “ข้อหาในชั้นสอบสวน” กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ “ฟ้อง” “เป็นข้อหาในชั้นศาล” และเป็นข้อผูกมัดศาลให้ต้องพิจารณาและพิพากษาภายในกรอบนั้น³ หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่สำคัญหลักหนึ่งเกี่ยวกับการบรรยายคำฟ้องคือ “หลักการเลือกลงโทษ” (Wahlfeststellung) ตามหลักการดังกล่าวนี้ก็คือ ในกรณีที่การกระทำของผู้กระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นความผิดฐานใดฐานหนึ่งอย่างแน่นอน ในหลายฐานนั้น แต่ตามข้อเท็จจริงที่ได้ความตามการสอบสวนไม่อาจชี้ชัดว่าเป็นความผิดฐานใดกันแน่ เช่นตามข้อเท็จจริงที่ได้ความการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นความผิดฐานลักทรัพย์หรือไม่ก็เป็นความผิดฐานรับของโจรอย่างแน่นอน ซึ่งหากถือเคร่งครัดตาม “หลักยกประโยชน์แห่งความสงสัย” (in dubio pro reo) แล้ว กรณีก็จะเกิดความเสียหายแก่การบังคับใช้กฎหมายอย่างไร้เหตุผล

2.1.1 หลักในการเขียนคำฟ้อง

เกี่ยวกับการร่างคำฟ้องในคดีอาญาของประเทศไทยนั้น จะต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา 158 ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือ และมี

(1) ชื่อศาลและวันเดือนปี

(2) คดีระหว่างผู้ใด โจทก์ผู้ใดจำเลย และฐานความผิด

(3) ตำแหน่งพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์ ถ้าราษฎรเป็นโจทก์ให้ใส่ชื่อตัว นามสกุล อายุ ที่อยู่ ชาติและบังคับ

(4) ชื่อตัว นามสกุล ที่อยู่ ชาติและบังคับของจำเลย

² Paul Nourrisson, *supra* note 2, pp. 21-27.

³ คณิต ฌ นคร ก (2549). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. หน้า 505.

(5) การกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด ข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกี่ยวกับเวลาและสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้นๆ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องด้วยพอสมควรเท่าที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี

ในคดีหมิ่นประมาท ถ้อยคำพูด หนังสือ ภาพเขียนหรือสิ่งอื่นอันเกี่ยวกับข้อหมิ่นประมาท ให้กล่าวไว้โดยบริบูรณ์หรือคิดมาท้ายฟ้อง

(6) อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด

(7) ลายมือชื่อ โจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง”

จะเห็นได้ว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 นี้ ได้กำหนดรายละเอียดของคำฟ้องคดีอาญาโดยทั่วไป ในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ โจทก์จะต้องแสดงชื่อนามสกุล พร้อมทั้งเพศและสถานะบุคคล ในกรณีที่มีผู้มีอำนาจจัดการแทนเป็นโจทก์ คำฟ้องก็ควรจะต้องกล่าวถึงชื่อนามสกุลและระบุด้วยว่าโจทก์ได้จัดการแทนผู้เสียหาย สำหรับจำเลยผู้ถูกฟ้องคดีนั้น คำฟ้องจึงจะต้องกล่าวถึงชื่อ นามสกุล เพศ และสถานะเช่นเดียวกับราษฎรผู้เป็นโจทก์ และแม้จำเลยจะมีความบกพร่อง เช่น เป็นผู้เยาว์ หรือผู้มีจิตบกพร่องซึ่งต้องรับผิดทางอาญาย่อมถูกระบุตัวเป็นจำเลยผู้ถูกฟ้องได้โดยตรง ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นจำเลย โจทก์พึงกล่าวถึงตัวบุคคลธรรมดาผู้มีอำนาจจัดการแทนนิติบุคคลนั้นๆ ด้วย เพราะบุคคลนั้นจะเป็นผู้ที่ศาลออกหมายเรียกมาตามนัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 7⁴

ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงลักษณะของคำฟ้องและส่วนที่จะต้องพิจารณาต่อไปคือ ในส่วนของแบบพิมพ์ฟ้อง กล่าวคือ การฟ้องคดีอาญาต่อศาลใดศาลหนึ่งในประเทศไทยนั้น ไม่ว่าจะเป็ศาลพลเรือนหรือศาลทหาร เรื่องแบบพิมพ์ศาลนี้ จะต้องทำความเข้าใจให้ดีเกี่ยวกับแบบพิมพ์คำฟ้องแบบพิมพ์ 40 ก. และคำขอท้ายฟ้องในคดีอาญา ซึ่งกฎหมายบังคับให้ใช้แบบพิมพ์ศาล จะใช้กระดาษอื่นซึ่งมิใช่แบบพิมพ์ศาลทำคำฟ้องมิได้ ซึ่งในคดีอาญานี้เอง เกี่ยวกับแบบพิมพ์คำฟ้องคดีอาญาในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์จะมีความแตกต่างจากคำฟ้องที่ราษฎรเป็นโจทก์ กล่าวคือ ในแบบพิมพ์คำฟ้องที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์นั้นชื่อที่อยู่ไม่ต้องกล่าวระบุ แตกต่างจากคดีอาญาที่ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องคดีซึ่งจะต้องระบุชื่อที่อยู่อายุ เชื้อชาติ สัญชาติ ด้วย มิฉะนั้นจะถือว่าเป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และนอกจากนี้ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ฟ้องจะต้องแสดงถึงพนักงานอัยการที่ประจำศาลชั้นต้นแห่งนั้นด้วย เช่น ถ้าฟ้องคดีที่ศาลอาญาพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์ คือ “พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด” ถ้าฟ้องที่ศาลจังหวัด ก็จะเป็น “พนักงานอัยการจังหวัดเพชรบุรี” เป็นต้น

⁴ คณิง ภาไชย ก (2556). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. หน้า 16-17.

2.1.2 การบรรยายคำฟ้องในคดีอาญา

ในการบรรยายฟ้องคดีอาญานั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 ในส่วนเริ่มต้นของการบรรยายฟ้อง คำฟ้องจะต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้⁵ ได้แก่

1. คำฟ้องจะต้องบรรยายถึงฐานะของโจทก์และสิทธิของโจทก์ กล่าวคือในคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ คำฟ้องจะต้องบรรยายถึงฐานะและสิทธิของราษฎรที่เป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดีอาญา แต่สำหรับในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์คำฟ้องไม่ต้องบรรยายถึงฐานะโจทก์ซึ่งเป็นพนักงานอัยการ แต่จะต้องบรรยายให้เห็นว่าบุคคลใดเป็นผู้เสียหาย ซึ่งกรณีเช่นนี้ผู้เสียหายอาจเป็นบุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือรัฐก็ได้

“ที่อยู่” น่าจะหมายถึง “ถิ่นที่อยู่” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่ง ไม่จำเป็นต้องเป็น “ภูมิลำเนา” เสมอไป

“ชาติ” หมายถึงสัญชาติของโจทก์ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

“บังคับ” หมายถึงบุคคล ผู้อยู่ในอำนาจอธิปไตยของประเทศใดประเทศหนึ่ง ซึ่งนอกจากจะหมายถึงบุคคลผู้มีสัญชาติของประเทศนั้นเองแล้ว ยังมีความหมายรวมถึงคนพื้นเมืองของประเทศที่ตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศนั้นด้วย คำนี้เข้าใจว่าหลงเหลือจากระบบศาลกงสุลที่ต่างประเทศเคยตั้งขึ้นในประเทศไทยเพื่อพิจารณาคดีแก่คนที่อยู่ในบังคับของชาติตน และใช้กฎหมายของชาติตนบังคับกับคดี แม้ว่าบุคคลนั้นจะกระทำความผิดในประเทศไทย

2. คำฟ้องจะต้องบรรยายถึงฐานะของจำเลย รวมถึงสิทธิของจำเลย หรือฐานะตำแหน่งหน้าที่การทำงานของจำเลยด้วย

3. คำฟ้องจะต้องบรรยายถึงความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับจำเลย

4. คำฟ้องจะต้องบรรยายถึงเหตุที่จำเลยกระทำความผิด โดยจะต้องแสดงให้เห็นแจ้งชัดซึ่งสภาพแห่งข้อหา วัน เวลา สถานที่เกิดเหตุและการกระทำนั้นๆ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องด้วยพอสมควร เท่าที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาที่ถูกฟ้องได้ดี ส่วนนี้ซึ่งอยู่ในบังคับของอนุมาตรา (5) นับว่ามีความสำคัญมากที่สุดแก่คำฟ้องของโจทก์ ไม่ว่าจะพิจารณาในแง่ความสมบูรณ์ของคำฟ้องหรือสาระสำคัญของความผิดที่ฟ้องกล่าวหา คำพิพากษาฎีกาที่มีขึ้นนับแต่เมื่อใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานี้มา มีจำนวนไม่น้อยที่ศาลยกฟ้องเพราะความบกพร่องของโจทก์ในการบรรยายฟ้อง และจากคำพิพากษาฎีกาดังกล่าวนั้นเองที่แสดงให้เห็นว่าความถูกต้องของการบรรยายฟ้องความผิดบางฐานนั้นควรจะเป็นอย่างไร

⁵ สุพร อิศรเสนา. (2553). *ตำราว่าความ*. หน้า 11.

ส่วนคำบรรยายนั้นนอกจากจะปรากฏอยู่ในคำฟ้องแล้ว อาจปรากฏอยู่ในเอกสารที่แนบมาท้ายฟ้อง ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้องก็ได้ ต้องพิจารณารวมกัน นอกจากนี้ศาลฎีกายังขยายไปถึงคำร้องขอฝากขังผู้ต้องหาระหว่างสอบสวนที่โจทก์กล่าวมาในฟ้องด้วย

การจะฟ้องบุคคลใดว่ากระทำความผิดอาญา โจทก์จะต้องฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานใด เมื่อโจทก์เห็นว่าจำเลยมีความผิดฐานใดแล้วก็เป็นหน้าที่ของโจทก์ที่ต้องบรรยายฟ้องให้เห็นได้ว่าจำเลยกระทำความผิดฐานนั้น โดยที่ความผิดแต่ละฐานมีสาระสำคัญหรือองค์ประกอบความผิดแตกต่างกัน จะถือว่าโจทก์จำเลยในความผิดฐานหนึ่งฐานใดได้ โจทก์จะต้องบรรยายให้ครบองค์ประกอบความผิดฐานนั้น หากบรรยายขาดองค์ประกอบความผิด ฟ้องของโจทก์จะไม่สมบูรณ์

การใช้ถ้อยคำของกฎหมายในบทมาตรบัญญัติเป็นความผิดโดยครบถ้วนจึงเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงความบกพร่องดังกล่าว แต่ไม่หมายความว่าถ้าไม่ใช้คำของกฎหมายแล้วฟ้องจะต้องเสียเสมอไป หากโจทก์ใช้ถ้อยคำอื่นแสดงความหมายได้ตรงตามความหมายของ บทมาตรานั้น ฟ้องของโจทก์ก็ใช้ได้

เช่น (ก) โจทก์ฟ้องว่าจำเลยบังอาจลักทรัพย์ไป แม้จะไม่มีคำว่า “เอาไปโดยทุจริต” (ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในกฎหมาย) ก็ถือว่าเป็นฟ้องที่ครบองค์ประกอบความผิดเพราะคำว่า “บังอาจ” มีความหมายถึงการทุจริตอยู่ในตัวแล้ว

การบรรยายฟ้องที่ไม่สามารถทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี มักจะเรียกกันว่า “ฟ้องเคลือบคลุม” ซึ่งอาจหมายถึงฟ้องที่ทำให้จำเลยไม่น่าจะเข้าใจได้ว่าตนถูกฟ้องว่ากระทำความผิดฐานใดแน่ หรือไม่ทราบข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำผิดได้แน่นอน เพราะข้อความที่กล่าวในฟ้องสับสนหรือขัดแย้งกัน หรือไม่ทราบว่าวันเวลาเกิดเหตุเป็นวันเดือนหรือปีหรือเวลาใด สถานที่เกิดเหตุเป็นที่ไหน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัดใด ตนกระทำผิดต่อใคร ถ้าเป็นความผิดต่อทรัพย์ก็ไม่ทราบว่าทรัพย์อะไร ฯลฯ ซึ่งถ้าจำเลยไม่ทราบหรือไม่เข้าใจเสียแล้วจำเลยก็ไม่อาจต่อสู้คดีได้ จึงถือว่าคำฟ้องดังกล่าวเป็นคำฟ้องที่เคลือบคลุมไม่ชอบด้วยกฎหมาย

5. คำฟ้องจะต้องอ้างบทมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่า การกระทำเช่นนั้น เป็นความผิดอาญาไว้ในคำฟ้อง เพื่อเป็นการระบุว่าการกระทำความผิดของจำเลยเป็นความผิดฐานใด

คำว่า ฐานความผิด หมายถึง ความผิดฐานที่จำเลยถูกฟ้องกล่าวหา ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาบางความผิด กฎหมายให้ชื่อฐานไว้ เช่น ฐานลักทรัพย์ (มาตรา 334) ฐานฉ้อโกง (มาตรา 341) แต่โจทก์อาจขยายให้ชัดเจนตามลักษณะของความผิดที่กล่าวหาอีกได้ เช่น ฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืน หรือฐานฉ้อโกง โดยแสดงตนเป็นคนอื่น เป็นต้น ส่วนความผิดบางอย่างที่กฎหมายมิได้ให้ชื่อฐานไว้ เช่น ความผิดต่อชีวิตตามลักษณะ 10 หมวด 1 ซึ่งมีบทมาตราทั้งที่เป็น

ความผิดในการฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตามมาตรา 288, 289 ในการทำร้ายผู้อื่น ถึงตายโดยไม่มีเจตนาฆ่า ตามมาตรา 290 และในการทำให้ผู้อื่นตายโดยประมาทตามมาตรา 291 ฯลฯ ในการให้ชื่อฐานความผิด โจทก์อาจใช้คำว่า “ความผิดต่อชีวิต” หรืออาจให้ชื่อฐานความผิดโดยสรุปสาระสำคัญของกร กระทำผิด เช่น “ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น” (หรือ “ฐานฆ่าคนโดยเจตนา”) หรือ “ความผิดฐานทำให้คน ตายโดยไม่มีเจตนาฆ่า” หรือ “ความผิดฐานทำให้คนตายโดยประมาท” เป็นต้น⁶

ในคำฟ้องฉบับหนึ่งอาจมีการกระทำที่เป็นความผิดหลายฐาน เช่น ปล้นทรัพย์ ฆ่าคน โดยเจตนา และต่อสู้อัดขวางเจ้าพนักงานดังนี้ โจทก์ก็ต้องระบุให้ครบถ้วน

ถ้าราษฎรผู้เป็นโจทก์หลายคน คำฟ้องจะต้องแสดงข้อความดังกล่าว ที่เกี่ยวกับโจทก์ทุก คน ถ้าแบบพิมพ์คำฟ้องไม่มีเนื้อหาที่จะกรอกให้ได้ครบถ้วน โจทก์อาจกล่าวในหน้าฟ้อง แต่เพียงว่า “นายแก้ว เก่งกล้า กับพวก 5 คน ดังปรากฏตามรายชื่อตามบัญชีท้ายฟ้องของโจทก์” ส่วนที่อยู่ชาติ และบังคับก็ปฏิบัติอย่างเดียวกัน

6. คำฟ้องต้องลงลายมือชื่อโจทก์หรือผู้รับมอบอำนาจ ผู้เรียง ผู้เขียน หรือพิมพ์

ผู้เป็นโจทก์มีหน้าที่ต้องลงลายมือชื่อของตนเองไว้ท้ายคำฟ้อง คำฟ้องใดที่โจทก์ไม่ลง ลายมือชื่อย่อมเป็นคำฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเมื่อเป็นฟ้องที่ไม่ชอบแล้วหากศาลชั้นต้น ลงโทษจำเลย (โดยไม่ได้สั่งให้โจทก์แก้ฟ้องหรือสั่งไม่ประทับฟ้องหรือยกฟ้องตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161) ศาลสูงทำได้ทางเดียวคือ ยกฟ้อง

ถ้าผู้เป็นโจทก์เป็นพนักงานอัยการ พนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นแห่งนั้นคนหนึ่ง คนโดยยอมลงชื่อเป็นโจทก์ได้

ถ้าราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องคดีเอง ไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหายฟ้องคดีเอง หรือผู้มีอำนาจจัดการ แทนฟ้องแทนผู้เสียหาย ผู้เป็นโจทก์ต้องลงลายมือชื่อในฟ้องด้วยตนเองเสมอ แม้โจทก์จะมี ทนายความและในใบแต่งตั้งทนายจะมีข้อความมอบอำนาจให้ทนายยื่นฟ้องให้ด้วยหรือในใบแต่งตั้ง ทนายจะมีข้อความระบุให้ทนายความผู้นั้นมีอำนาจลงชื่อในคำฟ้องแทนโจทก์ก็ตาม ทนายความ ก็จะต้องลงชื่อแทนโจทก์ไม่ได้

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าคำฟ้องในคดีอาญานั้นจะต้องมีการบรรยายฟ้อง ให้ ครบถ้วนมีรายละเอียดดังที่ปรากฏข้างต้นให้ครบถ้วน หากการบรรยายฟ้องขาดตกบกพร่อง ใน ส่วนใดส่วนหนึ่ง ย่อมที่จะถือว่าการคำฟ้องดังกล่าวเป็นคำฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และอาจ ตกไปโดยการพิพากษายกฟ้องของศาลได้ ซึ่งในกรณีที่สิ่งทีขาดตกบกพร่องในคำฟ้องดังกล่าวเป็น ส่วนที่ถือว่าเป็นสาระสำคัญ เมื่อศาลมีคำพิพากษายกฟ้องคดียอมเป็นอันเสร็จเด็ดขาดตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4) ซึ่งต้องห้ามมิให้โจทก์นำเรื่องดังกล่าวมา

⁶ คณิ่ง ภาไชย ก หน้าเดิม.

ฟ้องจำเลยเป็นคดีเรื่องใหม่ได้อีก ซึ่งอำนาจในการยกฟ้องของศาลดังกล่าวนี้เป็นอำนาจของศาลในชั้นตรวจคำฟ้อง กล่าวคือ เมื่อศาลตรวจคำฟ้องแล้วศาลเห็นว่าคำฟ้องของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลย่อมที่จะมีอำนาจยกฟ้องของโจทก์ได้ ทั้งนี้ ศาลไม่จำเป็นต้องพิจารณาพยานหลักฐานอื่นๆของโจทก์ประกอบอีก กล่าวคือ หากปรากฏว่าคำฟ้องของโจทก์มีรูปแบบ ไม่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 เสียแล้ว ศาลมีอำนาจยกฟ้องของโจทก์ได้แม้ว่าพยานหลักฐานที่โจทก์ได้อ้างต่อศาลนั้นจะสามารถพิสูจน์ได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดก็ตาม แนวปฏิบัติดังกล่าวย่อมเป็นการขัดต่อหลักสำคัญในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งหลักการดังกล่าวเรียกว่า หลักการค้นหาความจริง ซึ่งจะขอกกล่าวในส่วนต่อไป

2.2 ลักษณะของการตรวจคำฟ้อง

เกี่ยวกับอำนาจในการตรวจคำฟ้องของศาลในคดีอาญานั้น ได้มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 161 ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา 161 ถ้าฟ้องไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้ศาลสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้องหรือยกฟ้องหรือไม่ประทับรับฟ้อง

โจทก์มีอำนาจอุทธรณ์คำสั่งเช่นนั้นของศาล”

มาตรา 161 เป็นบทบัญญัติที่ต่อเนื่องมาจากหลักเกณฑ์การยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาล ตามมาตรา 157 ที่กำหนดให้โจทก์ต้องยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลที่มีอำนาจชำระและตามมาตรา 158, 159, 160 ที่กำหนดให้โจทก์ต้องทำคำฟ้องให้ถูกต้องตามแบบต่างๆ ของคำฟ้องที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น คำว่า “ถ้าฟ้องไม่ถูกต้องตามกฎหมาย” ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 161 นั้น จึงหมายถึงกรณีที่ศาลตรวจคำฟ้องของโจทก์แล้วปรากฏว่า คำฟ้องที่ยื่นนั้น โจทก์กระทำไม่ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยเขตอำนาจศาลที่ยื่นฟ้องตามมาตรา 157 หรือกระทำไม่ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา 158 (1)-(7) และมาตรา 159, 160 นั้นเอง อีกทั้งคำฟ้องคดีอาญา ก็ถือว่าเป็น “คำคู่ความ” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 1(3) และ (5) ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความคดีอาญามาตรา 15 ซึ่งศาลย่อมอยู่ในบังคับที่จะต้องตรวจความถูกต้องของคำฟ้อง ภายใต้หลักเกณฑ์การตรวจคำคู่ความดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 18 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ด้วย หากผลการตรวจคำฟ้องปรากฏว่า คำฟ้องของโจทก์ไม่ถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ดังกล่าว เช่น ตามข้อเท็จจริงที่ได้ความตามการสอบสวนไม่อาจชี้ชัดว่าเป็นความผิดฐานใดกันแน่ศาลย่อมมีอำนาจสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บัญญัติไว้ 161(1)⁷

⁷ ธานีศ เกศวพิทักษ์. (2551). *คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. หน้า 110-111.

การใช้อำนาจสั่งประการหนึ่งประการใดใน 3 ประการ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗ 161 วรรค 1 ดังกล่าว ย่อมขึ้นอยู่กับว่าฟ้องโจทก์ไม่ถูกต้องตามกฎหมายในเรื่องใด กล่าวคือ หากคำฟ้องโจทก์ทำไม่ถูกต้องตามแบบในมาตรา 158 (1)- (7) มาตรา 159, 160 และข้อที่ไม่ถูกต้องนั้นเป็นข้อปลีกย่อยเล็กๆ น้อยๆ หรือคำฟ้องของโจทก์มีข้อบกพร่องผิดพลาดชนิดที่แก้ไขให้สมบูรณ์ได้ ดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 18 วรรค 2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 15 ศาลก็ชอบที่จะสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้องได้ เช่น ฟ้องมิได้ระบุที่เกิดเหตุ ชื่อ โจทก์ผู้เรียก เป็นต้น ถ้าศาลใช้อำนาจตามมาตรา 161 สั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้องแล้ว โจทก์ไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ศาลก็ชอบที่จะสั่งยกฟ้องหรือไม่ประทับฟ้องได้

2.3 บทบาทของศาลกับหลักการค้นหาความจริงตามแบบและตามเนื้อหา

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นการค้นหาความจริงในคดีอาญาถือเป็นหัวใจหลักในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล ทั้งนี้ในการทำหน้าที่ของศาลในคดีอาญานั้น ศาลจะต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงโดยการพิจารณาจากพยานหลักฐาน ที่ได้มีการนำเข้ามาสู่การพิจารณา ทั้งนี้ ไม่ว่าจะพยานหลักฐานดังกล่าวจะเกิดจากการนำเสนอของคู่ความหรือเป็นพยานที่ศาลเรียกเข้ามาในคดีก็ตาม หลักการค้นหาความจริงดังกล่าวสามารถแยกออกได้เป็นสองประเภท ได้แก่ การค้นหาความจริงตามแบบ และการค้นหาความจริงตามเนื้อหา

2.3.1 หลักการค้นหาความจริงตามแบบ

หลักการค้นหาความจริงตามแบบ หมายถึง การที่ศาลพิจารณาพยานหลักฐานที่คู่ความนำเสนอต่อศาล โดยพิจารณาว่าพยานหลักฐานนั้นยื่นมาโดยชอบหรือไม่ และพยานหลักฐานที่นำเสนอนั้นสามารถวินิจฉัยได้ว่า การกระทำของจำเลยน่าจะเป็นผู้กระทำความผิด การค้นหาความจริงตามแบบนี้ พยานหลักฐานอาจได้มาโดยการยอมรับของคู่ความทั้งสองฝ่ายให้นำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการตกลงนั่นเอง

การค้นหาความจริงตามแบบ จะใช้ในประเทศที่ใช้กฎหมายระบบคอมมอนลอว์ ที่มีการพิจารณาคดีของศาลในระบบกล่าวหา ได้แก่ ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา การค้นหาข้อเท็จจริงในกฎหมายระบบคอมมอนลอว์ เป็นการต่อสู้ทำนองเดียวกับคดีแพ่ง มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีในชั้นพิจารณาสามฝ่าย ได้แก่ ศาล (Trial judge) เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่าง

ประโยชน์ของรัฐและสิทธิเสรีภาพของเอกชน⁸ พนักงานอัยการ (Prosecutor) และทนายจำเลย (defense attorney)

ศาลไม่มีหน้าที่สืบพยานหลักฐานในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงในคดี⁹ แต่เป็นหน้าที่ของกลุ่มความในการนำพยานหลักฐานเข้าสืบ เพื่อสนับสนุนข้ออ้าง ข้อเถียงของตนได้เต็มที่ จึงมีการสร้างหลักแห่งความเป็นธรรม (Principle of Fairness) โดยคู่ความต้องมาศาลในฐานะที่เท่าเทียมกัน และศาลจะวางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัดคือ ศาลจะวางเฉยในการค้นหาข้อเท็จจริงและมีบทบาทจำกัด¹⁰ เป็นเสมือนผู้ตัดสินกีฬาทำหน้าที่ควบคุมกติกาการต่อสู้เท่านั้น

ทั้งนี้ เนื่องจากในระบบกล่าวหา “ลูกขุน” (Jury) จะเป็นผู้วินิจฉัยข้อเท็จจริง ทำหน้าที่ชี้ขาดถึงความผิดของจำเลย (guilty or not) ลูกขุนเป็นเพียงบุคคลธรรมดา ไม่มีความรู้ทางกฎหมาย การสืบพยานจึงต้องมีกฎเกณฑ์ในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานอย่างเคร่งครัด ได้แก่ การห้ามรับฟังพยานบอกเล่า (hearsay evidence) หรือมีบทตัดพยานที่เด็ดขาด (Exclusionary Rule) ว่าพยานหลักฐานใดรับฟังได้หรือรับฟังไม่ได้ (Admissible or inadmissible) และห้ามมิให้คู่ความนำพยานหลักฐานที่ต้องห้ามรับฟังนั้นเข้าสืบต่อลูกขุน โดยศาลซึ่งเป็นผู้พิพากษาอาชีพจะเป็นผู้วินิจฉัยก่อนว่าพยานหลักฐานใดจะยอมรับให้เข้าสู่การพิจารณาได้หรือไม่ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้พยานหลักฐานที่ต้องห้ามรับฟังนั้น เข้าสู่การรับรู้และอาจชักจูงใจลูกขุนได้ เมื่อลูกขุนได้ชี้ขาดข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานดังกล่าวว่าจำเลยผิด ศาลก็จะปรับข้อเท็จจริงที่ได้นั้นเข้ากับข้อกฎหมายแล้วพิจารณาความผิดและกำหนดบทลงโทษจำเลยต่อไป แต่ถ้าลูกขุนชี้ขาดว่าจำเลยไม่ผิด คดีก็ยุติ

ในการดำเนินการพิจารณา เพื่อมิให้ทั้งสองฝ่ายได้เสียเปรียบกัน ศาลจะควบคุมให้ทั้งสองฝ่ายดำเนินกระบวนการพิจารณาของตนไปตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด คู่ความเป็นผู้เสนอพยานหลักฐานของตนต่อศาล แล้วศาลจะตัดสินคดีไปตามพยานหลักฐานที่คู่ความนำสืบศาลจะไม่ถามพยานเมื่อค้นหาความจริงจากพยานนอกเหนือจากที่พยานได้เบิกความตอบคำถาม ชักถามถามค้านและถามดิ่ง¹¹ เว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลก็จะชักถามพยาน โดยต้องไม่

⁸ Paul B.Weston, Kenneth M. Wells, *Law Enforcement and Criminal Justice: An Introduction*. (California : Goodyear Publishing Company, Inc.,1972). pp.161-179.

⁹ Ibid. pp.70-71

¹⁰ Catherine Elliott and Frances Quinn, *English Legal System*, third edition, (Harlow,; Pearson Education Limited. 2000). p.237.

¹¹ ประมวล สุวรรณศร. (2511, มิถุนายน). “การค้นหาความจริงโดยพยานหลักฐาน.” *บทบัญญัติ*, 25, 4. หน้า 754-755.

เป็นการสืบพยานนอกเหนือจากที่คู่ความในคดีนำสืบไว้¹² นอกจากนี้ ศาลยังมีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ลูกขุนด้วย ดังนั้น หากศาลเข้าไปเข้าซักถามพยานเสียเองก็เท่ากับเข้าไปมีส่วนร่วมในการโต้แย้ง ทำให้ไม่อาจให้คำแนะนำแก่ลูกขุนได้ดีเท่าที่ควรจะเป็น เพราะอาจเกิดความลำเอียงและอาจทำให้คู่ความรวมถึงผู้อื่นเห็นว่า ศาลลำเอียงแล้ว แม้ว่าความจริงจะไม่เป็นเช่นนั้นก็ตาม Lord Howert ซึ่งเคยเป็น Lord Chief Justice ของประเทศอังกฤษเคยให้คำแนะนำว่า “ผู้พิพากษามีหน้าที่สงบปากสงบคำจนกระทั่งถึงวินาทีสุดท้าย และพยายามที่จะให้ฉลาดเท่าที่ตนได้รับจ้างให้วางท่า”¹³

จึงอาจสรุปได้ว่า ศาลในระบบคอมมอนลอว์จะต้องตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาในคดีจากพยานหลักฐานที่คู่ความนำเสนอต่อศาลเป็นหลัก โดยศาลจะซักถามหรือนำพยานเข้าสืบเป็นกรณีข้อยกเว้นเพื่อความเป็นธรรมเท่านั้น ศาลในระบบนี้จะวางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัด จึงมีบทบาทที่วางเฉยในการค้นหาความจริง เนื่องจากกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดของกฎหมายลักษณะพยาน และลักษณะโครงสร้างของกระบวนการยุติธรรมที่แบ่งการค้นหาความจริงออกเป็นสองขั้นตอน กล่าวคือ ลูกขุนจะวินิจฉัยข้อเท็จจริงก่อน ส่วนผู้พิพากษาอาชีพจะพิจารณาปรับข้อเท็จจริงเข้ากับข้อกฎหมายจึงพิพากษาลงโทษจำเลย ศาลจึงใช้บทบาทเชิงรุกได้น้อยกว่าศาลในระบบซีวิลลอว์

แต่อย่างไรก็ตาม ในเวลาต่อมาแม้แต่ในคดีแพ่งของประเทศอังกฤษเองก็ได้มีการปฏิรูประบบการดำเนินคดีแพ่ง ตามความเห็นของ Lord Woolf และคณะได้ทำการวิจัยพบว่าการพิจารณาคดีแพ่งในประเทศอังกฤษที่ใช้อยู่ในขณะนั้น เป็นการพิจารณาคดีที่เน้นหนักไป ในทางการต่อสู้คดีระหว่างคู่ความและดำเนินตามทิศทางที่คู่ความประสงค์มากเกินไป โดยศาลไม่มีบทบาทในการกำหนดทิศทางของคดีอย่างแท้จริง คู่ความมักจะไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคดีและศาลก็มิได้มีการบังคับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์โดยเคร่งครัด Lord Woolf ได้เสนอให้ศาลมีบทบาทเชิงรุกมากขึ้นในการพิจารณาคดีแพ่ง นอกจากนี้ก็ได้บัญญัติให้ศาลเรียกพยานมาสืบเองได้ เพื่อประโยชน์แห่งคดี โดยไม่ทำให้คู่ความเสียเปรียบแต่เพื่อความยุติธรรม

การที่ศาลถือความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด จนทำให้ศาลมีบทบาทที่วางเฉยต่อการค้นหาความจริงนี้ Lord Denning อดีตอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ถึงกับกล่าวในการตัดสินคดีหนึ่งว่า ในอังกฤษ ผู้พิพากษามีใช่เป็นเพียงผู้รักษากฎเกณฑ์คอยตอบคำถามเท่านั้น แต่มีหน้าที่ค้นหาความจริงและอำนวยความยุติธรรมตามกฎหมายด้วย

¹² Henry J. Abraham, *The Judicial Process*, fourth edition, (New York : Oxford University Press, 1980), p.104.

¹³ กุลพล พลวัน. (2538). *พัฒนาการสิทธิมนุษยชน*. หน้า 398.

2.3.2 หลักการค้นหาความจริงตามเนื้อหา

หลักการค้นหาความจริงตามเนื้อหา หมายถึง การค้นหาความจริงในคดีที่มีลักษณะการดำเนินคดีระหว่างศาลและจำเลยในระบบชีวิตลอร์ ซึ่งใช้หลักการดำเนินคดีโดยรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐและศาลจะร่วมมือกันในการค้นหาความจริง โจทก์มีหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการค้นหาพยานหลักฐาน ศาลจะค้นหาข้อเท็จจริงหากพยานหลักฐานทั้งที่คู่ความนำเสนอต่อศาลหรือศาลเห็นสมควรเรียกมาสืบเอง

หลักการค้นหาความจริงตามเนื้อหา ไม่มีหลักเกณฑ์ที่เคร่งครัดในการรับฟังพยานหลักฐานอย่างในระบบกล่าวหา ศาลเป็นผู้ที่บทบาทหลักในการสืบพยานและซักถามพยาน โดยคู่ความจะถามพยานต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน ดังนี้ ศาลจะซักถามพยานนอกเหนือจากที่คู่ความได้นำเสนอต่อศาลได้ ถ้ายังไม่มี ความชัดเจนหรือเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการดำเนินคดี เพื่ออำนวยความสะดวกตัดสินใจให้เที่ยงธรรมและเกิดความยุติธรรมแก่คู่ความ

การพิจารณาคดีในระบบชีวิตลอร์ ไม่มีลักษณะของการต่อสู้ระหว่างคู่ความอย่างในระบบคอมมอนลอร์ ศาลจึงต้องค้นหาความจริงด้วยตนเองด้วย¹⁴ จึงไม่ใช่วิธีถามค้านพยาน (Cross Examination) เพื่อให้คู่ความตรวจสอบความน่าเชื่อถือของพยานอีกฝ่ายหนึ่งแล้วให้ศาลชี้ขาด เพราะศาลเป็นผู้สืบพยานด้วยตนเอง แต่โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อนเช่นเดียวกับในระบบกล่าวหา เพื่อสนับสนุนข้ออ้างของตนว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิด เพราะจำเลยได้รับการสันนิษฐานตามหลักสากลว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ากระทำผิดอาญา (Presumption of innocence) การรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อวินิจฉัยความผิดของจำเลยในหลักนี้จึงไม่ขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานของโจทก์เท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานที่คู่ความนำเข้าสู่สำนวน ไม่ว่าจะพยานหลักฐานของฝ่ายใด รวมถึงพยานของศาลด้วยถ้าหากศาลได้นำพยานเข้าสืบในคดี

จึงอาจสรุปได้ว่า ศาลในระบบชีวิตลอร์มีบทบาทเชิงรุกในการค้นหาความจริงด้วย นอกเหนือจากที่คู่ความนำพยานหลักฐานเข้าสู่ศาล หากยังไม่ชัดเจนศาลก็จะเข้าไปซักถามหรือนำพยานเข้าสืบเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด

ดังที่ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับหลักการค้นหาความจริงมาแล้วนั้น เห็นว่าเกี่ยวกับอำนาจในการตรวจคำฟ้องของศาลในประเทศไทยยังมีได้เป็นไปตามหลักการค้นหาความจริงแต่อย่างใด ทั้งนี้เนื่องจากหลักการค้นหาความจริง มีหลักว่าในการค้นหาความจริงแห่งคดี ของค้กรทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นตำรวจ อัยการ หรือศาลมีหน้าที่ที่จะต้องค้นหาความจริงแห่งคดี ความจริงดังกล่าว หมายถึง พยานหลักฐานที่สามารถนำมาพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีความผิดหรือเป็นผู้บริสุทธิ์นั่นเอง ทั้งนี้

¹⁴ John H. Langbein, *Comparative Criminal procedure: Germany*. (New York: West Publishing Co., 1977), p.1.

หลักการค้นหาความจริงดังกล่าวถือเป็นกลไกสำคัญที่จะให้ภารกิจในการอำนวยความสะดวก บรรลุผลได้ตามวัตถุประสงค์ กล่าวคือ หากมีการค้นหาความจริงจากพยานหลักฐานแล้วสามารถ พิสูจน์ได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ศาลย่อมที่จะพิพากษาลงโทษจำเลยได้ อันเป็นการเยียวยา ความเสียหายทางจิตใจที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย และเป็นแนวทางการคุ้มครองสังคมโดยรวมไม่ให้ โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับเข้าสู่สังคมและกระทำความผิดซ้ำต่อไปได้ และในกรณีที่มีการ ค้นหาความจริงและพบว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์กรณีเช่นนี้ ศาลย่อมที่จะพิพากษายกฟ้องจำเลยไปโดย จำเลยย่อมพ้นจากข้อกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดอาญาโดยสิ้นสงสัย เนื่องจากศาลได้มีการยก ฟ้องโดยอิงจากพยานหลักฐานที่น่าเข้าสู่คดี เป็นสำคัญแล้วนั่นเอง ในประเทศไทยกรณีที่ศาลยก ฟ้องจำเลยในชั้นตรวจคำฟ้องนี้ จะเห็นได้ว่า ศาลคงพิจารณาแต่เฉพาะในส่วนของรูปแบบคำฟ้อง เท่านั้น กล่าวคือ เมื่อศาลตรวจพบว่าคำฟ้องของโจทก์ไม่ถูกต้องศาลก็จะใช้อำนาจในการยกฟ้องของ โจทก์เสียโดยไม่ดำเนินการใดๆ เพื่อให้ทราบว่าความบกพร่องดังกล่าวความจริงที่ถูกต้องเป็นเช่นไร ทั้งนี้ เนื่องจากการที่ศาลจะต้องวางตัวเป็นกลางไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ดังนั้น เมื่อศาลเห็น ว่าคำฟ้องของโจทก์บกพร่องในส่วนสาระสำคัญ ศาลจึงพิพากษายกฟ้องของโจทก์เสียโดยไม่ ดำเนินการใดๆ ให้คำฟ้องดังกล่าวมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย ดังนี้ การยกฟ้องดังกล่าวย่อมขัดต่อ หลักการค้นหาความจริงซึ่งวางหลักให้ศาลมีหน้าที่จะต้องค้นหาความจริงแห่งคดี และนอกจากนี้ยัง ถือว่าเป็นการขัดต่อหลักความยุติธรรมอีกด้วย เพราะการยกฟ้องในลักษณะดังกล่าวย่อมทำให้ ผู้เสียหายไม่ได้รับการเยียวยา อีกทั้งผู้เสียหายเองยังไม่ได้ใช้สิทธิที่จะแสดงพยานหลักฐานเพื่อ พิสูจน์ความผิดของจำเลยแม้แต่น้อย